

Torah Bytes

A weekly Dvar Torah on the Parsha by Rabbi Dovid Horwitz
and the Rabbanim of the RCK Mishpatim 5786

Shabbat Times
17:05 18:03

Issue: 125

The parsha of Mishpatim introduces us to many of the laws that we were given between man and his fellow man. From these laws we derive our Jewish moral values as to how we should treat one another. Among the many laws we are given, the Torah discusses the prohibition of murder and the punishment that follows. "A man who kills another man with premeditation is to be put to death. However, if the murderer did not plan, but Hashem brought about the matter through his hand, then the perpetrator will be offered a place to run to and seek refuge."

What does the Torah mean by saying that "Hashem brought it about through him"? Surely everything that happens in our lives is orchestrated by Hashem! Also, by adding these words, the Torah seems to be suggesting that Hashem wanted that person to be killed! Rashi explains with a story. Once upon a time, there were two people, Reuven and Shimon. Reuven killed someone by accident, while Shimon killed someone on purpose. Reuven should have to flee to a city of refuge and Shimon should be put to death. However, neither incident could be tried in Jewish court because there were no witnesses to testify. As a result, Reuven was not sent to exile for his crime and Shimon wasn't put to death for his crime. Hashem, the ultimate judge, brought about a scenario in which Reuven accidentally killed Shimon in the presence of witnesses. As a result, Shimon received the death penalty, as he deserved, and Reuven was sent to a city of refuge, as he deserved!

This Rashi is illuminating for it suggests that there is a valid reason as to why things happen the way they do. Anyone seeing Reuven killing Shimon would be very upset and would have a problem comprehending it. Rashi tells us that there is a calculated reason behind even the most tragic of events. It gives us hope that even in the topsy turvy world that we live in today, there is a calculated Divine providence to everything that happens.

Regarding the mitzvah of the city of refuge, the gemara in Makkot 10a rules that a Rabbinic student who accidentally kills someone and flees to a city of refuge, must bring his Rebbe, teacher, with him to exile.

The Torah states that a murderer should flee to the city of refuge so that he may live! The gemara understands that not only do we protect him from an angry relative, but we also provide him the tools for a decent life. To a Rabbinic scholar, a life without a Rebbe is not living. The Rambam puts it beautifully. "A life without Gemara, for those who seek wisdom and wish to master it, is akin to death!"

A Torah scholar who wishes to grow in Torah needs his Rebbe. The reverse is also true, says the Rambam and Gemara. If a Rebbe accidentally kills someone, thereby requiring him to go to the city of refuge, his entire Yeshiva goes along with him. Why? Because the Yeshiva students need their Rebbe to live!

As we said earlier, someone who accidentally takes another person's life, is tragic. But if he wasn't overly reckless and the tragedy happened through him anyway, it was clearly orchestrated by Hashem. Because of this, the killer does not deserve death. He deserves to live confined to a Levite city of refuge. Because he deserves life, and a life without Torah for a Rabbinic scholar is not a life worth living, we provide the student with his Rebbe and the Rebbe his students.

I just got back from a short trip to the USA where I spent 32 hours in New Jersey and flew straight back home. I left Israel motzei Shabbat and was already back home on Tuesday morning. What prompted me to make such a short trip to such a far destination? I flew to the US to attend the Yeshivat Toras Moshe annual dinner at the Marriot Newark Airport. For me, this Rambam put the entire trip into perspective. Whatever Torah wisdom I have achieved in my 59 years of life, I owe to my Yeshiva and to my Rebbe Rav Moshe Meiselman. It was he who taught me to seek out the wisdom of Torah in my formative Yeshiva years. Although my Rebbe left Israel, shortly, for fundraising purposes and not for the tragic reason we read about in the parsha, I truly felt like a Talmid, a seeker of Torah, privileged to follow his Rebbe into exile, in order to reconnect with his Torah, even if only for a few hours. Although the flights were long and the effort great, the gift of life and reconnection I received was priceless!

Point for Growth | Structure Creates Transformation

The Parsha opens with the laws of the Hebrew Slave. Six years he works, and in the seventh he goes free. The Torah teaches that real freedom is a process. It is not a moment of inspiration, but steady growth with purpose. The servant is placed in the home of a G-d fearing person, learning through daily example. With structure, time, and direction, he leaves transformed. So too with our children. Identity is not built from one event. It is built through consistent Torah and real connection between parents and children. In a world of screens and noise, our children crave presence.

When parents sit, listen, and learn together, something lasting is formed. This winter we created hundreds of hours of parent child learning. This Motzei Shabbos we celebrate the girls' siyum, and next week the boys'.

Because when identity is built through process and connection, true freedom begins.

Ben Goldstein, manager RCK.

With prayers of success for our soldiers

Shabbat Times

17:05

18:03

Issue: 125

Torah Bytes

A weekly Dvar Torah on the Parsha by Rabbi Dovid Horwitz
and the Rabbanim of the RCK Mishpatim 5786

Ask the Rabbi

Rosh Beit Midrash: Rabbi Shabtai Yogel

Question: What is the halachic meaning of the Gemara's statement "When Adar enters, we increase in joy"? How exactly do we increase in joy? What am I expected to do? And does this begin from the first day of Rosh Chodesh Adar, or only from the second day?

Answer: The Gemara in Maseches Taanis teaches, "Just as when Av enters we decrease in joy, so too when Adar enters we increase in joy." In the laws of the Three Weeks, the Shulchan Aruch clearly explains how to decrease joy: we do not eat meat, do not drink wine, do not do laundry, do not take haircuts, and many other details. But in Hilchos Purim, the Shulchan Aruch does not explain how to increase joy. In fact, it does not even mention this obligation explicitly. It would seem there is no specific practical instruction.

However, I once heard an explanation in the name of Rav Yechezkel Schwartz shlita, based on the Chasam Sofer. The Chasam Sofer writes that the first mitzvah a bar mitzvah boy fulfills is to serve Hashem with joy. The Torah does not command joy in a direct positive way, only negatively, "Because you did not serve Hashem with joy." If we were commanded explicitly to be joyful, it might become difficult to fulfill. We would start measuring it. How much joy is required? Is there a shiur? Did I fulfill my obligation? The moment it becomes a technical command, the simplicity of joy could be lost.

So too here. The Shulchan Aruch does not give detailed instructions how to increase joy in Adar, so that we can actually rejoice without overthinking it.

But if you still ask, what practically should I do? How do I increase joy? We find two things in Torah that bring joy. One is Torah learning, as it says, "The precepts of Hashem are upright, gladdening the heart."

The second is wine, as it says, "Wine gladdens the heart of man." I once read that Rav Chaim Kaniewsky zt"l would drink a small amount of wine during the days of Adar in order to increase joy. Certainly one should also increase in Torah learning, which brings joy and light to the heart.

One might ask: how can we increase in Torah learning? We are already obligated to learn every free moment, as it says, "You shall meditate in it day and night." How can there be more than the obligation?

The Rebbe of Gur, the Lev Simcha, explained on the Mishnah in Pirkei Avos, "One who increases Torah increases life." How can one increase Torah if he is already obligated constantly? He answered that the Mishnah refers to someone who causes others to learn Torah. By inspiring and enabling others to learn, he increases Torah in the world. Therefore, during Adar, one can increase joy by helping others learn Torah. Each person according to his ability, whether by organizing a shiur, supporting Torah financially, offering to learn b'chavrusa with someone, or encouraging others to join learning.

The sefer Piskei Teshuvos writes that in anything through which one can increase joy, there is a mitzvah, and each person should evaluate in his heart how to increase joy in matters of mitzvah.

Regarding your second question, since the first day of Rosh Chodesh is actually the thirtieth of Shevat, and the count of Adar begins only on the second day of Rosh Chodesh, it would seem that "when Adar enters" technically begins on the second day. Nevertheless, there is certainly no prohibition in beginning to increase joy already from the first day. There is no such thing as "joy in vain."

Shabbat Shalom.

A Coin of Fire

Rabbi Moshe Ariel Margi

The Midrash tells us that when Hashem commanded Moshe about the half-shekel as a "ransom for the soul," Moshe struggled to understand: how can half a shekel atone for a person's life? Hashem then showed him a coin of fire from beneath the Throne of Glory, as it says, "This they shall give." Several questions arise. What exactly did Moshe not understand? Isn't it clear that charity brings atonement, as it says, "Tzedakah saves from death," and that teshuvah, tefillah, and tzedakah remove a harsh decree? And what is the answer in showing a "coin of fire"? How does that resolve Moshe's question? And why is the coin from beneath the Throne of Glory?

Many explain that a "coin of fire" means giving with passion and enthusiasm. But there is a deeper approach.

The Jewish people needed atonement for the sin of the Golden Calf. The punishment was collective, on the entire nation, not only on those who actually sinned. When Hashem said, "I will destroy them in an instant," even Shevet Levi was included, although they did not sin. The decree was on Klal Yisrael as a whole. Therefore, the atonement also had to be collective. "Each man shall give a ransom for his soul... everyone who passes among those counted." Every Jew had to give a half-shekel and unite with the nation in a joint contribution for the Mishkan or the communal korbanos. When the entire nation gives

together, that unity itself brings atonement.

Chazal reflect this in halachah: just before the collection closed on Rosh Chodesh Nisan, Beis Din would add half-shekels on behalf of those whose contributions had not yet arrived. It was essential that all of Klal Yisrael be included. On the other hand, if someone refused to give, he was compelled. The collectors would even take collateral from him. Moshe wondered: how can a donation given by force bring atonement? Hashem's answer was to show him a "coin of fire from beneath the Throne of Glory." "Beneath the Throne of Glory" is not a physical location; it is a description. The Gemara teaches that the souls of the Jewish people are hewn from there, from that exalted and pure source. It means that a Jewish soul is naturally drawn to holiness. Deep inside, every Jew longs for Hashem.

So even if the coin is taken from a Jew without enthusiasm and under pressure, at the root he is filled with inner love for Hashem. That coin, too, is ultimately a "coin of fire." A Jew may think he is doing a mitzvah without desire, but deep within there burns a flame of connection and love. The half-shekel reveals what is already there, and that is why it brings atonement. Because beneath the Throne of Glory there is not only a coin of fire. There is also a lulav of fire, tefillin of fire, tzitzis of fire. Every mitzvah, even when performed under external pressure, is only the body being forced. The soul truly wants it. Even an action done without much excitement can still be full of meaning. It can still burn with fire.

Torah Bytes

דבר תורה שבועי מפי רבני הכולל הקהילתי ברעננה
פרשת משפטים התשפ"ו

זמני השבת

17:05

18:03

Issue: 125

להצלחת עם ישראל

שאל את הרב ראש בית המדרש הרב שבתי יגל שליט"א לשאלות 📞 0584810910

וזכרני שקראתי פעם באחד העלונים שמרן הרב חיים קנייבסקי זצ"ל היה נוהג לשתות מעט יין בימי חודש אדר כדי להרבות בשמחה, שהרי היין הוא משמח, ובוודאי שיש גם להרבות בלימוד תורתנו הקדושה המשמחת לב ומאירת עיניים. אמנם יש להקשות באשר לעצה להרבות בלימוד תורה, הרי אדם צריך ללמוד כל רגע פנוי שיש לו וכפי שנאמר 'והגית בו יומם ולילה', וזה נכון בכל ימות השנה, ואם כן היאך שייך להרבות בלימוד תורה? הרי כל רגע פנוי שלומד זה אינו תוספת אלא עיקר החיוב?

ויש לתרץ זאת על פי דרשתו של האדמו"ר מגור בעל ה'לב שמחה' באירוע סיום הש"ס, שהביא את המשנה במסכת אבות: 'מרבה תורה – מרבה חיים', והקשה ה'לב שמחה' את הקושיא הנ"ל, היאך שייך להרבות בלימוד תורה? ויישב זאת בכך שהמשנה מדברת על מי שגורם לאחרים ללמוד תורה, והוא מרבה בלימוד תורה של אחרים, שגורם ומזכה אחרים בלימוד תורה (גם זה שמעתי מהרב שוורץ שליט"א).

ואם כן אפשר לומר שבחודש אדר ישתדל להרבות בשמחה על ידי שיבדוק היאך הוא יכול לגרום לכך שעוד אנשים יזכו ללמוד את התורה המשמחת, כל אחד ואחת לפי יכולתו (אם בארגון טכני של שיעור תורה, אם בתמיכה כספית, אם בלהציע לימוד בחברותא למי שיכול להיות מעוניין בכך ועוד ועוד).

וזה לשון ספר 'פסקי תשובות' בנידון זה (היאך להרבות בשמחה בחודש אדר): 'ובכל דבר שנוכל אז להרבות בשמחה מצוה איכא, וכל אחד ישער בלבו ובנפשו, ומצוה בכל מה שאפשר להרבות בלבו וענייניו בשמחה של מצוה'.

ובאשר לשאלתך השנייה, נראה שמאחר ויום ראשון של ראש חודש אינו שייך לימי חודש אדר, שהרי הוא ל' שבט, ומניין ימי חודש אדר מתחיל רק מיום שני של ראש חודש, הרי שהגדרת 'משנכנס אדר' היא רק מיום שני של ראש חודש, אך דע לך שאין איסור להרבות בשמחה כבר מהיום... אין בזה חשש של 'שמחה לבטלה' 😊.

שאלה: מהי המשמעות ההלכתית של מאמר הגמרא 'משנכנס אדר מרבים בשמחה'? היאך מרבים בשמחה? מה מצופה ממני לעשות? והאם ה'מרבים' בשמחה' נוהג כבר מהיום ראשון של ראש חודש אדר או רק מהיום שני של ראש חודש?

תשובה: הגמרא במסכת תענית אומרת 'כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבים בשמחה'. ואמנם בהלכות שלושת השבועות השולחן ערוך לימד אותנו היאך למעט בשמחה, לא לאכול בשר ולא לשתות יין, לא לכבס ולא להסתפר, ועוד ועוד פרטי הלכות, אך בהלכות פורים השולחן ערוך לא לימד אותנו היאך מרבים בשמחה, ולא רק זאת אלא אף כלל לא הזכיר שיש להרבות בשמחה, ומבואר לכאורה שאין לכך משמעות מעשית.

אמנם שמעתי פעם לבאר (מהרב יחזקאל שוורץ שליט"א) על פי דברי החתם סופר שכתב שהמצווה הראשונה שנער בר מצווה מקיים, היא לקיים את המצוות בשמחה, ומה שהתורה לא מצווה על מצוות השמחה בעבודת ה' בפירוש (אלא רק על דרך השלילה – 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוךך בשמחה ובטוב לבב') זה משום שאם היו מצווים אותנו בפירוש על השמחה, היה כבר קשה לשמוח... היה לנו נערווים, והיינו מתחילים לשאול שאלות... כמה השיעור של השמחה? יש שיעור חזו"א? כבר שמחנו מספיק? יצאנו ידי חובה? וכן על זה הדרך.

ואם כן אותו דבר גם בענייני השולחן ערוך לא מצווה אותנו להרבות בשמחה בחודש אדר (כל השנה צריך לשמוח בעבודת ה', אלא שבחודש אדר יש להרבות בשמחה) כדי שנוכל לשמוח באמת ולא לדאוג היאך שמחים! אולם אם בכל זאת תתעקש ותשאל אז מה למעשייה? מה מצופה ממני לעשות? היאך אני מרבה בשמחה?

אענה ואומר שהנה מצינו בתורתנו הקדושה שני דברים המשמחים את הלב, (1) לימוד תורה – 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' (2) שתיית יין – 'ויין ישמח לבב אנוש'.

Minyanim
Mincha
12:50 17:17
Maariv
18:00 20:00
Shacharit
7:00 8:15
Ahuza 198 Raanana
Join us

כי חשוב שיהיה כאן את כולם כלל ישראל כולו. אבל מאידך, אם מישוה מישראל אינו רוצה לתרום מחצית השקל, כופין אותו - הגבאים נכנסים וממשכנים אותו. על זה תמה משה רבנו: איך תרומה בכפייה יכולה לכפר על האדם? והתשובה של הקב"ה היא להראות למשה "מטבע של אש" – מתחת לכסא הכבוד. "מתחת כסא הכבוד" הוא לא שם מקום הוא שם קוד: הגמרא אומרת שמשם נחצבות נשמות כלל ישראל, מהמקום הטהור והנשגב הזה. ביטוי לכך שנשמות ישראל מטבעם נמשכות ונכספות אל הקודש תמיד, מעצם יצירתם. אם כן משמעות הדבר היא כך: גם כשהמטבע נלקח מהיהודי בלי חשק ובכפייה - בשורש, היהודי מלא באהבה פנימית לקב"ה. ואם כן, גם מטבע כזה הוא בסופו של דבר הוא 'מטבע של אש'. היהודי אולי לא מרגיש זאת, נדמה לו שהוא מקיים מצווה בלי רצון, אך עמוק בפנים קיימת אש של קשר ואהבה. מחצית השקל מגלה את מה שכבר קיים - ולכן היא גם מכפרת. כי מתחת לכסא הכבוד אין רק "מטבע של אש" – יש גם "לולב של אש", "תפילין של אש" ו"ציצית של אש". לכל מצווה, גם אם היא נעשית בכפייה, ישנה כפיית הגוף בלבד, כי הנשמה רוצה בכך באמת. כי גם פעולה שנעשית אולי בלי הרבה חשק, יכולה להיות מלאת משמעות. בוערת באש.

מטבע של אש

הרב משה אריאל מרגי שליט"א

המדרש מספר שכשציווה הקב"ה את משה על מחצית השקל - "כופר נפשו" - התקשה משה רבנו להבין: איך מחצית השקל יכולה לכפר על הנפש? וא הקב"ה הוציא מטבע של אש מתחת לכסא הכבוד והראה לו, כפי שנאמר: "זה יתנו" [שקלים ד:].

בקריאה מלמעלה של ה'מדרש חכמים' מתעוררות כמה שאלות: מה בדיוק לא הבין משה רבנו? למה קשה להבין שצדקה מכפרת הרי 'צדקה תציל ממות' [משלי י]. ותפילה, תשובה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה. וחוץ מזה מה התשובה ב"מטבע של אש" - איך זה מיישב את קושיית משה רבנו? ולמה המטבע הזה נמצא מתחת לכסא הכבוד?

מקובל לענות ש'המטבע של אש' הכוונה שעם ישראל נותן בהתלהבות תרומה לה' זה מכפר. אבל בעבר שמעתי מהלך יפה בהקשר זה:

עם ישראל זקוק לכפרה על חטא העגל. העונש היה כללי - על כל כלל ישראל - ולא רק על היחידים שעברו עבירה. שהרי כאשר הקב"ה אמר למשה: "ואכלה אותם כרגע", שבת לוי גם נכלל בעונש, אפילו שהם לא חטאו בעגל. כי העונש היה על כלל ישראל. הכפרה אם כן גם כן חייבת להיות כללית - "ונשאו איש כופר נפשו. כל העובר על הפקודים". כל אחד חייב לתת מחצית השקל ולהתאחד יחד עם כלל ישראל בתרומה לה' - לאדני המשכן או לקרבתות ציבור. ובכך שכלל ישראל כאחד מביא לה' תרומה - בזה תבוא הכפרה.

חז"ל מבטאים את זה בהלכה הבאה: רגע לפני סגירת התרומה בראש חודש ניסן, מוסיפים בית הדין עוד מחציות עבור האנשים ששלחו ועדיין לא הגיעה תרומתם, או שלא הספיקו מכל סיבה.